

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
Staroměstský orloj – Jana Štefánková

Vypracoval: _____

Staroměstská radnice v Praze by nebyla Staroměstskou radnicí, kdyby neměla svou proslulou věž. Staroměstští si ji přestavěli nebo lépe řečeno znovu postavili v druhé polovině 14. století. Na jižní straně radniční věže je pak pro nás připravena nejpřitažlivější podívaná – orloj.

Jak to u mnoha pražských památek bývá, ani na orloj nezapomněly pověsti. Jednu z nich určitě znáte: zpracoval ji Alois Jirásek ve svých starých pověstech českých. Vypravuje, že orloj sestavil mistr Hanuš a že šlo o dílo tak znamenité (což je pravda), až nám ho cizina záviděla. Staroměstští se prý tehdy vydělali, aby snad mistr Hanuš své zkušenosti nepoužil i pro jiná města. Sáhli proto k prostředku ve středověku docela samozřejmému: mistra Hanuše oslepili. A ten, aby se jim pomstil za jejich nevděčnost a krutost, dal se jednoho dne k orloji doprovodit, cosi kutil v jeho složitém mechanismu a zastavil jej. Taková je pověst, ale skutečnost říká něco jiného.

Objevy a výzkumy odborníků v nedávné době vyvrátily staré tvrzení, že „*orloj sdělal nějaký mistr Hanuš okolo léta 1490*“. Jsou doklady, že ho sestavil orlojník mistr Mikuláš z Kadaně, a to už roku 1410. A nebyl oslepen, nýbrž dostal za svou dobrou práci darem pěkný dům. Jeden mistr Hanuš však v historii orloje své místo našel. Je to Hanuš z Růže, který okolo roku 1490 pravděpodobně prováděl jeho první generální opravu.

Orloj má tři části. Prostřední část se nazývá sféra a znázorňuje pohyb nebeských těles ještě podle staré představy, že Země stojí a Slunce spolu s planetami se kolem ní točí. Nejnižší je umístěna kalendářní deska (měsíčník). Maloval ji Josef Mánes a kromě znak města jsou na ni namalována znamení zvěrokruhu a jednotlivé měsíce roku, které představují výjevy ze života venkovského lidu.

1. Byl si se někdy v Praze u orloje podívat? Pokud ano, co se ti na něm líbilo nejvíce?

2. Co by mohl vyzradit mistr Hanuš jako autor orloje?

Projekt „Cesta k inkluzi: od segregace k pozitivní diverzitě ve školství“,
reg.č. CZ.1.07/1.2.00/47.0008 je spolufinancován z Evropského sociálního fondu
a státního rozpočtu České republiky

3. Jak se jmenuje člověk, který orloj sestrojil doopravdy podle doložených dokladů?

4. S pomocí posledního odstavce zkus orloj popsat a potom namalovat.

5. Vyhledej, k čemu slouží na orloji v horní části dvě okna.

6. Na kolik částí se orloj dělí?

a) dvě
b) má pouze jednu část
c) tři